

Valvekaamerate kasutamine töökohtadel ja kaubanduspindadel – kontrollide sõnaline kokkuvõte

Koostaja: Andres Ojaver

Kokku viisid AKI ametnikud videovalve kasutamise osas perioodil jaanuar – oktoober 2010 läbi ligikaudu 15 kontrolli. Kontrollide eesmärgiks oli tuvastada, kuidas ja millisel määral on tagatud töötajate isikuandmete kaitse seadusest tulenevad õigused töökeskkonnas. Kuna töötaja on töösuhtes nõrgem pool ja seetõttu ei ole sageli tagatud tema õigused, siis pidas AKI vajalikuks saada reaalsest olukorrast ülevaade, mille tulemusel saaks hinnata üldist olukorda ja koostada näiteks vajalikke juhiseid tööandjatele. Kaubanduspindade kontrollimisel lähtus AKI eelkõige põhimõttest, et kontrollides suure kaubandusketi ühte kaubanduspinda, võib eeldada, et ka teistes on olukord analoogselt korraldatud. Seega saab ettekirjutuste ja soovitude andmisel eeldada, et ümberkorraldused ja täiendused viiakse sisse kogu ketti kuuluvatel kaubanduspindadel.

Läbiviidud kontrollidest on selgunud järgmised põhilised kitsaskohad:

1. Osade paigaldatud kaamerate puhul riivati liigselt töötajate õigusi võrreldes kaamera paigutamise eesmärgiga. Näiteks, kui ruumi, kus asus sularaha šeif, oli paigaldatud valvekaamera eesmärgiga jälgida sularahaliikumist, siis esines olukordi, kus kaamera salvestas kogu ruumi, kus šeif asus. Seega salvestati ka töötajaid kogu tööpäeva jooksul, kes samas ruumis töötasid;
2. Osadel ettevõtetel/asutustel oli kaamera paigaldatud ka puhkeruumi selliselt, et töötajatel ei olnud võimalik puhkeruumis viibida kaamera vaateväljast väljaspool;
3. Enamus tööandjatest ei olnud teavitanud töötajaid valvekaamerate kasutamisest. Selline olukord ei ole aktsepteeritav, kuna töötaja ei ole kinnitanud, et on kaamerate kasutamisest tööajal teadlik;
4. Isikuandmete kaitse seaduse nõuetest olid ositi täitmata ka füüsilised ja infotehnoloogilised turvanõuded. Näiteks ei olnud piisavalt tagatud kaamerapildile ja salvestistele juurdepääsu piirangud. See võib aga tuua kaasa olukorra, kus andmete lekke korral ei ole võimalik kindlaks teha, kes on lekitajaks ja miks leke toimus;
5. Kaubanduspindade puhul tuvastati, et ei arvestata kassade jälgimisel sellega, et PIN kalkulaatori filmimisel on selgesti nähtav kliendi poolt sisestatud pangakaardi PIN kood. Antud juhul soodustab selline andmete töötlemine kuritegevust klientide vastu;
6. Ettevõtetes/asutustes, kus kaamerate kasutamine oli lepinguga üle antud turvafirmale esines olukordi, kus lisaks turvafirmale omas juurdepääsu delikaatsetele isikuandmetele ka ettevõtte või asutus. Seda seetõttu, et kui kaamera vaateväljas on toime pandud kuritegu või väärtegu ja otsust selles asjas ei ole veel tehtud, siis kui tuvastatakse isik, kes teo toime pani on kaamerapilt delikaatseteks isikuandmeteks ja seda teavet võib omada vaid turvafirma ja julgeolekuasutused.

Avastatud puuduste osas andis AKI nii suuliseid soovitusi, kuid koostas ka ettekirjutusi. Ettekirjutustes nähti enamjaolt ette mõnede kaamerate ümberpaigutamist, töötajate teavitamist ja andmete töötlemise regulatsioonide täiendamist selliselt, et oleks kindlaks määratud, kes andmetele juurdepääsu omab ja et delikaatsete isikuandmete töötlemist ei toimuks muudes, kui ainult turvaettevõtetes.

AKI üldine järeldus läbiviidud kontrollide põhjal on see, et üldiselt töötajate ja klientide turvakaameratega jälgimisel väga tõsiseid otseseid rikkumisi toime ei panda. Riietusruumides, proovikabiinides ega tualettruumides kaamerate olemasolu ühegi kontrolli puhul ei

tuvastatud. Kaamerate kasutajate lüdin teadlikkus isikuandmete kaitse nõuetes on küllaltki hea ja seetõttu tahtlikke rikkumisi toime ei panda. Samas võib tuvastatud puuduste põhjalt järeldada, et detailselt ei olda kursis kõikide nõuetega ja seetõttu esineb puudusi kaamerate paigutamises ja suunamises. Näiteks šefi filmimisel jälgitakse ka kogu ruumis asuvaid töökohti ilma, et seda suudetaks põhjendada. Esines puudusi ka delikaatsete ja muude isikuandmete eristamises ning seetõttu tuli tihti selgitada, et teatud olukorras võivad kaamerapildile jäädvustatud andmed olla delikaatsed isikuandmed ja sellise olukorra tekkimist ei või tavalisel ettevõttel tekkida, kui ta ei kasuta turvafirma teenust. Esines ka üksikuid juhtumeid, kus tööandjale tuli selgitada, et kaamera kasutamisega töödeldakse isikuandmeid isikuandmete kaitse seaduse mõttes.

Eelmainitud puudused on enamjaolt tulenevad teadmatusest ja selles osas on kindlasti abiks AKI juhised tööandjatele. Neid küsimusi tuleks käsitleda ka mõnes üldjuhises tulenevas konkreetsemas juhises. AKI ülesandeks on kahtlemata ka kogu ühiskonna teadlikkuse tõstmine, mis aitaks tõsta nii tööandjate kui töötajate teadlikkust kõnealuses vallas.

24. november 2010